

**Procurator Bjerregaards Defensions-Indlæg i Kommissionssagen: Procurator Hvid Aktor
ctr. Fængselsinspektør A. F. Mazanti og 43 andre for Misligheder, begaaet i Horsens Strafanstalt, tiltalte
Personer. –**

A 84 A 104.

Fremlagt til Kommissionsprotocollen d. 17 Decbr 1883.

Til

Den ved allerhøjeste Kommissorium af 13 August dette Aar anordnet Kommission til Undersøgelse og Paadømmelse af adskillige i Strafanstalten ved Horsens begaaede Misligheder. -

Ifølge Justitsministeriets Ordre af 13 August dette Aar, som hermed fremlægges, er jeg beskikket til at defendere efternævnte Tiltalte, der under nærværende Sag actioneres for Tyveri, Meddelagtighed heri eller Hæleri, nemlig:

Nr.	Stilling / beskrivelse	Navn
1	Tugthusfange	Valentin Schou
2	Tugthusfange	Niels Laursen
3	betingelsesvis benaadet Fange	Jens Ole Petersen
4	betingelsesvis benaadet Fange	Rasmus Rasmussen
5	Arrestanten, betingelsesvis benaadet Fange	Frederik Julius Dahl
6	Arrestanten, betingelsesvis benaadet Fange	Svend Larsen
7	Arrestanten, betingelsesvis benaadet Fange	Christen Sørensen eller Skov
8	Smed	Adolph Eliassen eller Ekmann
9	Arrestanten, Arbejdsmand	Jens Christian Jensen
10	Arrestanten, Arbejdsmand	Lars Rasmussen
11	Arbejdsmand	Erik Iver Dahl Høyer
12	Arbejdsmand	Thomas Andersen eller Axelterp
13	Smedesvend	Theodor Mortensen
14	forhenværende Spisemester paa Strafanstalten	Ole Andersen
15	forhenværende Opsyns betjent paa Strafanstalten	Niels Gylding Stokholm
16	forhenværende Opsyns betjent paa Strafanstalten	Ole Poulsen eller Christensen
17	forhenværende Opsyns betjent paa Strafanstalten	Jacob Mortensen
18	forhenværende Opsyns betjent paa Strafanstalten	Jens Nielsen
19	forhenværende Opsyns betjent paa Strafanstalten	Søren Steffensen
20	forhenværende Opsyns betjent paa Strafanstalten	Simon Jacobsen
21	forhenværende Opsyns betjent paa Strafanstalten	Niels Jensen
22	forhenværende Opsyns betjent paa Strafanstalten	Jens Madsen
23	forhenværende Opsynsbetjent og Bager paa Strafanstalten	Rasmus Johan Jørgensen
24	forhenværende Reservebetjent paa Strafanstalten	Johan Peter Vilhelm Fischer
25	forhenværende Dagvagt paa Strafanstalten	Erik Julius Thorup
26	forhenværende Dagvagt paa Strafanstalten	Therkild Nielsen eller Mariager

27	Sønderups Hustru	Eleonora Vilhelmine Rasmussen
28	Brandstrups Hustru	Inger Jørgensen
29	Tiltalte Ole Andersens Hustru	Kirstine Andersen
30	forhenværende Fabrikmester	Philip Adolph Julius Lander
31	forhenværende Fabrikmester	Johann Carl Karck
32	forhenværende Fabrikmester	Peter Houmann Gylding Preuthun
33	Tiltalte Jens O. Petersens Hustru	Christiane Caroline Rasmussen
34		Ane Sophie Petersen
35	Carlsens Hustru	Thora Petrine Emilie Ekmann
36	Vognmand	Hans Nielsen eller Lihme
37	Vognmand	Rasmus Jacobsen
38	Vognmand	Hans Christensen eller Rye
39	Vognmandskudsk	Niels Peter Jensen
40	Snedkersvend	Diderik August Challet
41	Tjenestekarl	Anton Laursen
42	Røgter	Jens Jørgen Knudsen
43	Farver	Jacob Vilhelm Larsen

Forinden jeg gaaer nærmere ind paa nærværende Sags Enkeltheder, skal jeg tillade mig at forudskikke følgende Bemærkninger:

Forsaavidt der under nærværende Sag er Spørgsmaal om at dømme Straffefanger i den herværende Strafanstalt for de i denne begaaende Forbrydelser, maa det formeentlig ansees for tvivlsomt, hvorvidt Lovene om Strafanstalterne eller de almindelige Love maa komme til Anvendelse. – Straffelovens § 65 bestemmer nemlig, at med Hensyn til de af Straffefanger i Strafanstalterne begaaede Forbrydelser bliver Lovene om Strafanstalterne at anvende, og denne Bestemmelse synes saaledes efter sine Ord at afgjøre Spørgsmaalet, idet den udelukker Anvendelsen af de almindelige Love og alene henviser til Lovene om Strafanstalterne, der for Tiden ere Placat 31 August 1813, Placat 16 Juli 1817 og Lov 3 December 1850.

Forsaavidt der, hvad ikke er Tilfældet in casu, maatte være Spørgsmaal om at ansee Straffefanger for disciplinære Forseelser, frembyder Spørgsmaalet formeentlig ingen Vanskeligheder, idet Behandlingen af disse udelukkende henhører under Direktionens eller Inspektionens Ressort, saa Placat 31 August 1831 §§ 8-12, 16 Juli 1817 og Lov af 3 December 1850 § 1.

Herefter gennemgås udelukkende sagerne for nr. 8 – 13 og 35. (Familien Ekmann)

8. Smed Martinus Adolph Eliassen, kaldet Ekmann.

har erkjendt (Bilag C. pag. 143) at han, der ifølge Justitsministeriets Resolution af 17 Marts 1882 blev forundt sin frihed i Anledning af Kongens Fødselsdag den 8 April næstefter, i Løbet af de sidste 5 Aar af sin Straffetid jævnlig har ved Henvendelsen til Fanger, som havde Lejlighed til at tilvende sig Varer paa Fabrikken, forskaffet sig saadanne, som han altså vidste at de maatte stjæle til ham. – Varerne, som de Paagjældende bragte ham, vare dels strikkede Sager, dels Lærred, Hvergarn og Bomuldsager. - Naar Medtiltalte Preuthun imidlertid har villet gjøre gjældende, at han i de senere Aar af Ekmanns Straffetid undertiden ved Højtiderne hjalp ham ved Hjælp af en falsk Nøgle at stjæle Flormeel, har tiltalte bestemt nægtet Rigtigheden heraf, idet han erklærer denne Forklaring for usandfærdigt (Bilag C. pag. 405) . -

Værdien af de Sager, Tiltalte saaledes modtog i Aarenes Løb, kan ikke tilnærmelsesvis opgives, men har formentlig udgjort nogle Hundrede Kroner. -

En stor Deel af disse Varer ere bragte til Fængselspræstens Hus og navnlig modtagen af Præstens Hustru, der deels modtog dem efter foregaaende Anmodning, deels uopfordret, og Tiltalte betvivler med fuld Føje, at de der modtog dem, virkelig have kunnet troe, at han redelig havde indkjøbt Varerne, hvoraf Størsteparten i det sidste Aar blev udbragt af Anstalten med Assistance af Medtaltede Lander. -

Personligt har Tiltalte aldrig tilvendt sig Noget i Anstalten, men hvad han modtog, har han altid ladet Andre tage til sig. -

At dette har været muligt, maa nærmest tilskrives de uheldige disciplinære Forhold i Anstalten, og den Omstændighed, at selv overordnede Functionærer eller i alt fald disses Hustruer annimerede Tiltalte til per fas et nefas (fine eller ufine) at tilvejebringe, hvad der blev "bestilt" eller forlangt, maa i høj Grad tale til Tiltaltes Undskyldning, ligesom det nødvendigvis maatte sløre hans Retsbegreber og demoralisere ham. -

At han i flere Aar var en hyppig Gjæst i Præstens Hus og ved dennes Bord, synes at tale for, at der hos denne Mand maa findes Egenskaber, der fortjene denne Udmærkelse, der i modsat Fald vilde være meningsløs. -

Den Forbrydelse, hvorfor han i sin Tid blev dømt, skal ikke her nærmere berøres, mulig skyldes den sjælelige Anomalier eller mentale Tilstand, der tildeels stiller den i et andet lys. - Tiltalte har i alt Fald nu sonet sin Brøde, og at lade den faae Indflydelse paa den Straf, der nu venter ham, vilde næppe kunde forsvares. -

Tiltalte, der har lidt meget og længe, er nu en ældre Mand, der aabent har tilstaaet sin Brøde, og jeg anbefaler ham derfor til den højtærede Commissions mildeste Dom. -

13. Smedesvend Theodor Mortensen

blev løsladt af Strafanstalten i October Maaned 1881 efter udstaaet Straffetid af 3 Aar for Tyveri. -

Ifølge Aktors Referat, hvortil jeg skal henvise, er Tiltalte vel overbevist om Deelagtighed i Tyveri og i Hæleri, men da hans Deelagtighed i de af andre Fangers begaaede Tyverier reducerer sig til, at han var mellemmand mellem dem og Ekmann, hvem han bragte de stjaalne Sager, og hvem han desuden i Slutningen af sin straffetid, afkjøbte 4 Skjorter, et par Underbenklæder og 6 Par strømper, som Tiltalte vidste vare stjaalne.- kan hans Forhold sees i et mildere Lys, og netop fordi ulovlige Tilegnelser og Besvigelser saa at sige hørte til dagens Orden i Anstalten, kan det tildeels undskyldes, at Tiltalte ogsaa blev revet med af Strømmen. Jeg indstiller ham derfor til den højtærede Commissions mildeste Dom.

35. Thora Petrine Emilie Ekmann, Carlsens Hustru,

der er en datter af Medtaltede Ekmann, har erkjendt, at hun af sin fader har modtaget en stor Deel Varer, som hun først modtog bona fide (i god tro), men om hvilke hun senere indsaae, at de paa et Par Undtagelser nær vare erhvervede paa uredelig Maade.- Hun opfordrede aldrig sin fader til at give hende Varerne, der ere ansatte til en Værdi af ca. 100 Kroner.- Det maa i saa Henseende tale til hendes Undskyldning at det var hendes Fader, der gav hende Varerne, som hun under disse Omstændigheder vanskeligt kunde afvise; men for øvrigt er hendes Forhold ikke reent, idet hun er overbevist om at have frastjaalet sin daværende Husbond, Gjæstgiver Petersen, først 10 kroner og senere 100 Kroner, i hvilken Henseende jeg ikke skal lade ubemærket, at hun ved urigtig at sigte sin Mand for at have modtaget den stjaalne Hundredekroneseddel foranledige hans Arrestation.- Hun er ikke tidligere tiltalt eller straffet og vil nu være at ansee efter Straffelovens § 238 og § 228, cfr. § 62. -

[Til forsiden](#)